

รูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชน ในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

Model of Career Promotion for Local Community Skill Workers in Khonkaen Province

บุญรุ่ง โนใจ (Boonrung Nojai)^{1*} ดร.วีระกุล ชายผา (Dr.Weerakul Chaiphar)**

บทคัดย่อ

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ชุมชนนำเอาเครื่องมือและอุปกรณ์มาใช้อำนวยความสะดวกในการทำงานและใช้ในชีวิตประจำวันแต่ชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้และการบำรุงรักษา ทำให้ต้องจ่ายเงินจำนวนมากในกระบวนการซ่อมบำรุงเครื่องมือเครื่องใช้ งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหางาน/อาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นศึกษาความต้องการและความจำเป็นของช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นศึกษาข้อเสนอรูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาจาก 3 พื้นที่เป้าหมายคืออำเภอหนองสูงห้อง อำเภอกระนวนและอำเภอสหัสขันธ์จากกลุ่มตัวแทนที่มีอยู่ใช้กระบวนการพัฒนาฝีมือแรงงานได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล และเทศบาลเมือง) ผู้ประสานงานอำเภอของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 6 ขอนแก่น เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอ อาจารย์ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ ผู้นำชุมชนและตัวแทนร้านช่างชุมชนจำนวน 4 กลุ่มสาขาช่างได้แก่ กลุ่มช่างไฟฟ้า กลุ่มช่างยนต์ กลุ่มช่างเชื่อม และกลุ่มช่างก่อสร้าง เครื่องมือที่ใช้วิจัยคือ แบบสัมภาษณ์กลุ่ม แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ผลการวิจัยสรุปได้ว่าสภาพทั่วไปของช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นเป็นลักษณะกิจการเล็ก ๆ ทำกันในครัวเรือนส่วนใหญ่ จะทำในฤดูว่างจากการทำการเกษตร ส่วนใหญ่จะเป็นช่างซ่อมจักรยานยนต์และ ช่างเชื่อมเหล็กตัดช่างชุมชนขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ ขาดเงินลงทุน ทำงานได้เฉพาะระดับพื้นฐานทั่วไปความต้องการและความจำเป็นของช่างฝีมือระดับชุมชนต้องเป็นช่างที่สามารถทำงานได้หลากหลายสาขาช่างที่เกี่ยวข้องกัน รูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะเป็นเจ้าภาพหลักในด้านการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ มีการจัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพให้กับช่างชุมชนอย่างเป็นระบบเพื่อให้ช่างฝีมือระดับชุมชนมีงานอย่างต่อเนื่อง สามารถพึ่งพาตนเองได้ลักษณะการจัดการบริการจะมี 2 แบบคือแบบที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการและแบบที่ช่างฝีมือระดับชุมชนเป็นผู้ดำเนินการกฎ/ระเบียบที่สำคัญ จำเป็น ควรจะปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพช่างให้เหมาะสมกับท้องถิ่นเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้สะดวกรวดเร็วผลงานวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือ

¹ Correspondent author: kisd_dsd@hotmail.com

* นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** อาจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานส่งเสริมอาชีพช่างให้กับหน่วยงาน
ทั้งภาครัฐและเอกชน

ABSTRACT

Due to the advancement of technology, community has utilized the equipment to facilitate its career and daily life. However, the majority of community is lack of understanding how to use and maintain the equipment in good condition. As a consequence, a large amount of budget has been paid for the repair. The study aims to investigate the current conditions, issues and need of local skilled workers in local community in KhonKaen province, and purpose the approach for local skilled workers development in KhonKaen province. The population of this qualitative study was MuangMunicipal and MuangSub-District Administration Organization officers, district coordinators of KhonKaenInstitute forSkill Development Region 6, District Development officers, instructors of Non-Formal Education School (NFE), teachers of Vocational School, village leader, and representatives of skilled workers of the 4 specialist groups; electrician, auto mechanic, welder, and building contractor, totaling 61 target groups. The tool of the study was focus group interview, divided into 5 groups. The research procedure was conducted based on the theories of occupational promotion, skill development and local skilled workers networking development. The result shows that the general condition of local skilled workers business in KhonKaen province is characterized as small business. They work as skilled workers, mostly as a motorcycle mechanic and welder after the harvesting season. The issues found in their work are an insufficiency of tools and equipment, a lack of investment, capability to work only on fundamental level. The needs of local skilled worker must be the skill in the higher level that can work in a variety of technician-related fields. The approach for local skilled workers development in KhonKaen province is mainly funded by Sub-District Administration Organization. The organization has arranged a project to promote the development systematically to provide the local skilled workers with jobs continuously so that they finally become self-dependent. The organization services include 2 approaches; Sub-District Administration Organization officers as the project managers and local skilled workers as rules / regulations manager. The need of local skilled workers is the local skill development-related laws and regulations improvement to operate the project effectively. The implications of the study of local skilled worker development in KhonKaen province can be used as a guideline for the operation with agencies of both public and private sectors.

คำสำคัญ : รูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือชุมชน ชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

Key Words : Model of career promotion for skill workers, Local Community in Khon Kaen Province

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้ประชาชนมีการนำเครื่องมือเครื่องจักรมาช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานมากยิ่งขึ้นครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้เครื่องจักรกลการเกษตร เช่น มีการใช้รถไถนาเดินตามในการเตรียมดิน 89% การนวดร้อยละ 94 [1] การใช้เครื่องสูบน้ำแทนการใช้แรงงานวิดน้ำ เกษตรกรเกือบทุกครัวเรือนจะมีเครื่องสูบน้ำไว้ใช้ในการเกษตร นอกจากนั้นแล้วยังมีเทคโนโลยีอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ในปี พ.ศ.2553 เขตเทศบาลมีการใช้โทรศัพท์โน้ตบุ๊กร้อยละ 97.5 นอกเขตเทศบาลมีการซื้อโทรศัพท์โน้ตบุ๊กของประชากรร้อยละ 96.0

เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆเหล่านี้เมื่อใช้ไปสักระยะเวลาหนึ่งก็จะต้องทำการตรวจเช็คสภาพเพื่อให้การทำงานเป็นปกติ ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้และการบำรุงรักษาอย่างถูกต้อง เครื่องจักรกลการเกษตรในแต่ละปี เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมค่อนข้างสูง เนื่องจากขาดการบำรุงรักษาเครื่องยนต์อย่างถูกวิธีและไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ผลิต [2] จากสภาพปัจจุบันและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาฝีมือแรงงานมีความสนใจและต้องการที่จะหารูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นที่จังหวัดขอนแก่นให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์กับคนในชุมชนโดยเฉพาะชุมชนที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมือง ไม่ต้องเดินทางเข้ามาใช้บริการซ่อมสร้างในเมืองซึ่งต้องเสียทั้งเงินและเวลา ทำให้ชุมชนเข้มแข็งลดการพึ่งพาจากหน่วยงานภาครัฐและเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายและส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชนแนวคิดสำคัญของการวิจัยในเรื่องนี้ได้แก่นแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพโดยนำเอาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) มาเป็นแกนหลักซึ่งกล่าวว่า สนับสนุนให้ชุมชนรวมกลุ่มในรูปกลุ่มอาชีพ กลุ่ม

สหกรณ์ สนับสนุนการนำภูมิปัญญามาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการลงทุนสร้างอาชีพและรายได้ที่มีการจัดสรรประโยชน์ที่เป็นธรรมแก่ชุมชน แนวคิดการพัฒนาฝีมือแรงงานกล่าวว่ากระบวนการที่ทำให้ประชาชนในวัยทำงานมีความรู้ความสามารถเพิ่มพูนความรู้ขึ้นจนมีความชำนาญถึงระดับที่เรียกว่า ทักษะฝีมือ โดยเมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานสามารถใช้ความรู้ความสามารถ ทักษะฝีมือที่ได้มานั้นนำไปประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดมาตรฐานฝีมือแรงงานเป็นการวัดความรู้ความสามารถของคนในด้านความรู้ ด้านทักษะฝีมือ และด้านทัศนคติต่องานที่ทำ มาตรฐานฝีมือแรงงานจะช่วยให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในการปฏิบัติงาน ลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิต แนวคิดเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพช่างชุมชนกล่าวว่า การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับ หน่วยงานส่งเสริมอาชีพชุมชนในการถ่ายทอดความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นการสร้างมูลค่าและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนการเสริมสร้างการรวมกลุ่มของช่างชุมชนสร้างความเข้มแข็งในการประกอบอาชีพและสร้างเครือข่ายช่างชุมชนให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืน

คำถามวิจัย

รูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหางาน/อาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความต้องการและความจำเป็นของช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอรูปแบบการส่งเสริม

อาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนที่เหมาะสมสำหรับท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาทางอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น
2. ความต้องการและความจำเป็นของช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น
3. ข้อเสนอรูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือสำหรับชุมชนท้องถิ่น

ขอบเขตด้านพื้นที่ ประกอบด้วย

พื้นที่ใน อำเภอนองสองห้องอำเภอกะนวนและอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดขอนแก่นเหตุผลที่เลือกสามอำเภอดังกล่าวเพราะมีลักษณะความเป็นตัวแทนกล่าวคือ 1. มีพื้นที่ห่างไกลจากตัวเมือง 2. มีพื้นที่อยู่ห่างกันซึ่งครอบคลุมพื้นที่จังหวัดขอนแก่น 3. ทั้งสามพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แบบปลูกพืชไร่แบบเกษตรอุตสาหกรรม และแบบผสมผสานตามลำดับ 4. มีการดำเนินกิจกรรมด้านช่างชุมชนกระจายในพื้นที่และมีการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) โดยกำหนดเอาผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นและเลือกเป็นผู้ให้การสัมภาษณ์

เครื่องมือและวิธีการ

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้วิจัยสร้างเองตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือมีดังนี้

1. ศึกษาจากงานวิจัยแนวคิดทฤษฎีหลักการและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาจาก ตำรารวมทั้งบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบงานวิจัย
3. ศึกษาวัตถุประสงค์ของงานวิจัยพร้อมทั้งกำหนดหลักการสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์กลุ่ม [3]
4. สร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณา

แบบ และเนื้อหาที่ถูกต้องและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะสัมภาษณ์ ตรวจแก้ภาษาสำนวนให้ชัดเจน

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยและนักวิจัยผู้ช่วยได้เตรียมการและนัดหมายการสัมภาษณ์กลุ่มในพื้นที่กับผู้ที่ให้สัมภาษณ์ โดยใช้กระบวนการสัมภาษณ์กลุ่มตามวัน เวลาที่กำหนดแบ่งกลุ่มสัมภาษณ์เป็น 5 กลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือราชการ ไปยังองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล และเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในพื้นที่อำเภอหนองสองห้อง อำเภอกะนวนและอำเภอสหัสขันธ์
2. สัมภาษณ์กลุ่ม จากกลุ่มตัวอย่างตามพื้นที่แต่ละอำเภอ จำนวน 3 อำเภอดำเนินการในช่วงเดือนมีนาคม – มิถุนายน 2557 (ทั้งหมด 5 กลุ่ม)
3. ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสนทนากลุ่มแล้วจึงนำไปสรุปข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล
4. นำเสนอร่างผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาและส่งให้กลุ่มตัวอย่างให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมแล้วนำมาสรุปเสนอ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งข้อมูลที่จัดบันทึกและถอดเทปมารวบรวมและสรุปเพื่อตอบคำถามการวิจัยและปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ที่จะใช้กับกลุ่มสัมภาษณ์อื่นในครั้งต่อไป เมื่อได้ข้อมูลทั้ง 3 พื้นที่แล้วนำมาเขียนบรรยายในแต่ละพื้นที่ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาทราบแล้ววิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลพาดพิงจากข้อมูลไปยังทฤษฎีหรือผลการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องว่าข้อค้นพบขอเราสอดคล้องหรือขัดแย้งกับทฤษฎีหรือผลการวิจัยของคนอื่นหรือไม่ [4]

ผลและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษามีผู้มาให้สัมภาษณ์ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาลตำบลและเทศบาลเมือง) ผู้ประสานงานอำเภอ ของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคขอนแก่น เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภออาจารย์ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดขอนแก่น ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน) กลุ่มร้านซ่อมสร้างร้านช่างในชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและปัญหา งาน/อาชีพช่างฝีมือในช่างชุมชน ท้องถิ่นประกอบด้วยอำเภอหนองสองห้อง อำเภอกระนวนและอำเภอสหัสขันธ์ แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 31 ตำบล 314 หมู่บ้าน มีจำนวน 14,977 ครัวเรือน จำนวนประชากร 356,021 คนโดยทั่วไปช่างชุมชนมีกลุ่มอาชีพต่างเช่นกลุ่มช่างยนต์ประกอบด้วย ช่างซ่อมรถยนต์ ช่างยนต์ซ่อมจักรยานยนต์ กลุ่มช่างเชื่อมได้แก่ ช่างเชื่อมประตูลเหล็กดัด กลุ่มช่างก่อสร้างได้แก่ ช่างติดบ้านช่างไม้เฟอร์นิเจอร์ ช่างประปา ช่างติดกระจกช่างก่อสร้างบ้านเรือนกลุ่มช่างไฟฟ้าประกอบด้วยช่างเดินสายไฟฟ้าในอาคาร ช่างซ่อมโทรทัศน์ ผลการดำเนินงานบางท้องถิ่นได้รับตอบรับเป็นอย่างดีเนื่องจากตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนการใช้บริการสามารถทำได้สะดวก ช่างมีความชำนาญเป็นที่ยอมรับ บางท้องถิ่นผลการดำเนินงานของช่างชุมชนอยู่ในระดับพอใช้ เพราะว่าทำกันเองในครอบครัวช่างชุมชนมีความสามารถไม่มากนักชุมชนบางแห่งก็ได้รับความนิยมไม่ค่อยดีเนื่องจาก ฝีมือของช่างยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร ช่างเหล่านี้ขาดแรงจูงใจในการกระตุ้นการทำงาน เช่น ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ขาดเงินทุนการบริหารจัดการส่วนใหญ่ดำเนินการภายในครัวเรือนเป็นร้านซ่อมขนาดเล็กดูแลกันเองไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนและไม่มีหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนสนับสนุนอย่างจริงจัง

2. ความต้องการและความจำเป็นของช่าง

ฝีมือชุมชนในท้องถิ่นมีความต้องการที่หลากหลายเช่นต้องการช่างที่มีฝีมือ เก่ง ฉลาด อดทน ขยันทำงานกรณช่างที่มีอยู่ยังไม่ชำนาญ ควรให้ช่างได้อบรมฝึกวิชาชีพให้มีความชำนาญในงานที่ทำอยู่เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความสามารถมากยิ่งขึ้น งานช่างที่จำเป็นสำหรับชุมชน/ท้องถิ่นทั่วไปควรจะเป็นกลุ่มอาชีพช่างไฟฟ้า เช่นซ่อมโทรทัศน์ ซ่อมพัดลม กลุ่มอาชีพช่างยนต์ เช่น ซ่อมรถจักรยานยนต์ ช่างซ่อมหม้อน้ำรถยนต์ รถจักรยาน กลุ่มอาชีพช่างเชื่อม เช่น เชื่อมประตูลเหล็ก หน้าต่าง และช่างที่มีความจำเป็นอีกช่างหนึ่งก็คือกลุ่มอาชีพช่างก่อสร้างรวมซึ่งนับรวมช่างอื่นๆที่เกี่ยวข้องเช่น ช่างประปา ช่างไม้ช่างปูกระเบื้องเรื่องความสามารถทางช่างในชุมชนควรจะมีความรู้ความสามารถในด้านงานช่างและมีประสบการณ์ในการทำงานด้านช่างที่ชำนาญจนได้มาตรฐานฝีมือเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนการให้บริการมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้ใช้บริการไม่เอาเปรียบและเก็บความลับของผู้ใช้บริการควรมีการกำหนดราคามาตรฐานกลางชัดเจนทีเดียว

3. รูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือสำหรับชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นแนวคิดคือส่งเสริมให้ช่างชุมชนรวมกลุ่ม ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือให้ดีขึ้นสามารถประกอบอาชีพช่างได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนจัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะฝีมือวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือชุมชนเพื่อให้มีช่างสนองความต้องการของผู้ใช้บริการทำให้ช่างชุมชนมีอาชีพที่มั่นคงสร้างรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวอย่างเพียงพอสถานที่ตั้งของศูนย์ช่างชุมชนมี 2 ลักษณะคือตั้งอยู่ใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำเนินการหรือร้านตั้งอยู่ในบริเวณชุมชนมีคณะกรรมการเป็นผู้ดูแลการส่งเสริมการฝึกอบรมสาขาช่างต่างๆตามความต้องการรูปแบบการบริหารจัดการช่าง ด้วยการจัดทำระบบฐานข้อมูลช่างชุมชน แยกตามสาขาอาชีพช่างและระดับความชำนาญ มีการปรับปรุงข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ

มีการส่งเสริมมาตรฐานฝีมือแรงงานให้กับช่างในชุมชนส่งเสริมให้ช่างชุมชนรวมกลุ่มบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนหน่วยงานที่ควรจะมีส่วน ส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือชุมชนในท้องถิ่นได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนงบประมาณดำเนินการเป็นศูนย์กลางการประสานงานและเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนสนับสนุนฝึกอบรมตามความต้องการของช่างฝีมือชุมชนบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องอื่นภาคเอกชนได้แก่ บริษัทผลิตสินค้าและจัดจำหน่ายสินค้า ที่ได้รับความนิยมในพื้นที่ ควรจะมาถ่ายทอดความรู้และทักษะด้านช่างสอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ควรมีการผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานในเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่และนอกพื้นที่

รูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนสรุปได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพหลัก

แนวคิด การส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ช่างในชุมชนได้แสดงฝีมือและสร้างการยอมรับให้กับคนในชุมชนประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาเป็นพี่เลี้ยงโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ช่างชุมชนมีทักษะฝีมือเพิ่มมากขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายของคนในชุมชน ลักษณะการจัดการบริการ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ วางแผนและกำหนดโครงการ/งบประมาณดำเนินการ ประสานงานกับหน่วยงานในเครือข่ายการพัฒนาอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นให้ความรู้และพัฒนาทักษะฝีมือให้มีความเชี่ยวชาญ การจัดทำบัญชีรับจ่ายเงิน การจัดการด้านการตลาด รูปแบบการบริหารจัดการช่าง ส่งเสริมให้ชุมชนดูแลกันเองโดย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคอยสนับสนุนเป็นพี่เลี้ยง มีการจัดตั้ง

แผนกหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการร้านช่างชุมชนให้สามารถดำเนินการอยู่ได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและจะต้องกำหนดลงในแผน 3 ปี และแผน 1 ปี ของตนเอง เพื่อให้สามารถงบประมาณเข้ามาใช้ในการบริหารงานช่างชุมชนและพัฒนาพัฒนาอาชีพช่างชุมชน การบริหารจัดการประกอบกิจการที่ทำอยู่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำในการให้บริการกู้ยืมเงินของกลุ่มช่างชุมชนที่รวมตัวกันเพื่อนำไปซื้อเครื่องมือหรือขยายต่อเติมร้าน หากมีการกู้ยืมเงินทุนจากธนาคาร ควรมีการจัดทำแผนการดำเนินงานช่างเพื่อให้สามารถส่งคือเงินให้กับธนาคารได้อย่างต่อเนื่องใช้ การรักษาสภาพคล่องของเงินทุน หลักความโปร่งใส เชื่อสัตย์ต่อลูกค้า บริการประทับใจ มีการจัดทำบัญชีรับจ่ายอย่างชัดเจน และการพัฒนาแหล่งทุน หน่วยงานที่ควรจะมีส่วน ส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก และเครือข่ายการพัฒนาอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่นทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ควรจะมีการจัดตั้งสำนักงานแรงงานในระดับอำเภอเพื่อให้เกิดการส่งเสริมการฝึกอบรมฝีมือแรงงานเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นได้ บทบาทหน้าที่ภาครัฐ (หน่วยงานนอกเหนือจากท้องถิ่น) โดยองค์กรในเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นควรจะมีหน้าที่เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน เข้ามามีบทบาทแนะนำปรึกษาในการพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมฝึกอบรมและพัฒนาทักษะด้านช่างตามความต้องการของชุมชน ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านช่างที่จำเป็นตลอดจนเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่างให้กับช่างชุมชน จนสามารถนำผลิตภัณฑ์ไปใช้งานได้จริงบทบาทหน้าที่ของท้องถิ่น ในการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่น ควรจะเป็นหน่วยงานหลักและเป็นศูนย์กลางการประสานงานระหว่างชุมชนกับเครือข่ายการพัฒนาอาชีพ

สนับสนุนให้เกิดอาชีพช่างชุมชน จัดหาเครื่องมือต่าง ๆ เป็นพี่เลี้ยงแนะนำกลุ่มอาชีพ จัดหาแหล่งตลาดให้กับช่างฝีมือ ผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/หน่วยงานในเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น/ชุมชนในการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นอย่างจริงจังบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องอื่นได้แก่หน่วยงานภาคเอกชนที่เป็นผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีการซ่อมสร้าง และได้รับความนิยมในพื้นที่ถ่ายทอดความรู้และทักษะด้านช่างสอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่กฎ/ระเบียบที่สำคัญ จำเป็น ควรจะปรับปรุงกฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพงานช่างฝีมือ ให้เหมาะสมกับท้องถิ่นเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานสะดวกรวดเร็วสำหรับ รูปแบบนี้ มีจุดเด่นคือ มีความใกล้ชิดกับชุมชนทำให้ทราบปัญหาและทราบความต้องการอย่างแท้จริงมีพื้นที่และมีงบประมาณมากพอ จุดด้อยคือขาดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมขาดความน่าเชื่อถือในการบริหารจัดการ

รูปแบบที่ 2 กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นเจ้าภาพหลัก

แนวคิด กรมพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นเจ้าภาพดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชน โดยให้กำหนดในแผนงาน/โครงการ กำหนดงบประมาณอย่างต่อเนื่องวัตถุประสงค์ช่างชุมชนมีทักษะฝีมือเพิ่มมากขึ้นช่างชุมชนมีงานอย่างต่อเนื่องเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายของของคนในชุมชน ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ลักษณะการจัดการบริการกรมพัฒนาฝีมือแรงงานดำเนินการร่วมกับชุมชนมีการกำหนดแผนการส่งเสริมอาชีพและประเมินผลการปฏิบัติงานสำหรับการบริหารจัดการที่ทำอยู่โดยการจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้ส่งเสริมให้ชุมชนดำเนินการเองหน่วยงานที่จะเข้าร่วมได้แก่ เครือข่ายการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชน ทั้งภาครัฐและเอกชนบทบาทหน้าที่ภาครัฐ (หน่วยงานนอกเหนือจากท้องถิ่น) ให้การ

สนับสนุนวิทยากรฝึกอบรมฝึกอบรม บทบาทหน้าที่ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานในการส่งเสริมอาชีพจะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมฝีมือระดับชุมชนและประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องอื่นได้แก่บริษัทผลิตหรือจำหน่าย เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ได้รับความนิยมในพื้นที่ถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้ช่างชุมชนกฎ/ระเบียบที่สำคัญ จำเป็น ปรับปรุงกฎระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพช่าง ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ช่างชุมชนควรมีวุฒิปริญญาตรีผ่านมาตรฐานฝีมือแรงงาน รูปแบบนี้มีจุดเด่นคือ มีหลักสูตรที่ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีเครื่องมือ มีห้องปฏิบัติการพร้อมมีวิทยากรที่เชี่ยวชาญในการฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพด้านช่างฝีมือระดับชุมชน จุดด้อยคือ เป็นหน่วยงานส่วนกลางไม่ได้อยู่ในพื้นที่ทำให้ไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและกำหนดรายละเอียดอื่นไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

รูปแบบที่ 3 เป็นแบบผสม ร่วมมือกันหลายหน่วยงานเป็นเครือข่าย

แนวคิด สร้าง/พัฒนาเป็นเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนเป็นเจ้าภาพส่งเสริมการฝึกอบรมสนับสนุนงบประมาณดำเนินการของชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ช่างชุมชนมีทักษะฝีมือเพิ่มมากขึ้นช่างชุมชนมีงานอย่างต่อเนื่องเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายของของคนในชุมชน วิธีการส่งเสริมที่เหมาะสมจัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะช่างชุมชนพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของชุมชน ประกาศผ่านหอกระจายข่าวสร้างเครือข่ายช่างชุมชน ครอบคลุมทุกพื้นที่รูปแบบการบริหารจัดการช่าง ส่งเสริมกำหนดแผนการส่งเสริมอาชีพ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว อย่างชัดเจน-ประเมินผลการปฏิบัติงานจัดทำฐานชุมชนข้อมูลช่างชุมชนการดำเนินการจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำส่งเสริมให้ชุมชนดำเนินการเองหน่วยงานที่จะเข้าร่วมเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชน ทั้งภาครัฐและเอกชน

ทั้งในและนอกพื้นที่บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องอื่นได้แก่บริษัทผลิตหรือจำหน่าย เครื่องจักรกลการเกษตรหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ได้รับความนิยมในท้องถิ่น กฎ/ระเบียบที่สำคัญและจำเป็น สร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรในเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชน **จุดเด่นคือ** เป็นการบูรณาการ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการใช้ทรัพยากรทั้งงบประมาณ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ คน องค์ความรู้ร่วมกัน และส่งเสริมให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ **จุดด้อยคือ** ไม่มีหน่วยงานรองรับการสร้างความร่วมมือของหน่วยงานราชการต้องดำเนินนโยบายจากหน่วยงานระดับกรม หน่วยงานใต้บังคับบัญชาต้องใช้ความพยายามอย่างสูงที่จะเสนอข้อตกลงร่วมกับหน่วยงานในท้องถิ่น

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น สภาพทั่วไปและปัญหาช่างชุมชน [6] หมายถึงข้อเดือดร้อนที่เป็นอุปสรรคขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นเป็นผลทำให้ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกสบายเท่าที่ควร ปัญหาช่างชุมชนมีทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพด้านช่างที่ตนเองทำอยู่ค่อนข้างน้อยทำได้เพียงซ่อมบำรุงพื้นฐานไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและทำให้ชุมชนขาดความเชื่อถือในฝีมือการซ่อม ผู้คนในชุมชนจึงไม่นิยมไปร้านซ่อม ปัญหาเกิดจากไม่ได้รับฝึกอบรมหรือส่งเสริมการประกอบอาชีพด้านช่างจากรัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่องและจริงจังความต้องการและความจำเป็นของช่างชุมชนในพื้นที่เป้าหมายมีลักษณะคล้ายกันกล่าวคือต้องการให้ช่างชุมชนได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือ[5] การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จะทำให้ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นหรือได้ความรู้แนวใหม่เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและแก้ไขปัญหาตลอดจนทัศนคติที่จะปรับปรุงงานเปลี่ยนแปลงงานให้ดีขึ้น [7] การฝึกอาชีพในชนบทซึ่งจะทำให้ผู้รับการฝึกฝีมือดีมีทัศนคติที่ดีมีความสามารถและทราบถึงแนวทางการประกอบอาชีพและสามารถ

ประกอบอาชีพได้ดีขึ้นนอกจากนั้นยังอาจส่งเสริมให้การประกอบอาชีพของผู้ได้รับการฝึกประสบความสำเร็จในการใช้ความสามารถยิ่งขึ้นได้อีกหลายประการได้แก่ การจัดหรือการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์ช่างชุมชน การส่งเสริมให้มีหน่วยงานหลักเพื่อแจกจ่ายงานให้ประชาชนในชนบท การส่งเสริมให้มีระบบการควบคุม สนับสนุนป้องกันดูแลให้การใช้ฝีมือแรงงานเป็นไปด้วยถูกต้องและยุติธรรมและป้องกันการเอารัดเอาเปรียบและการหลอกลวงส่งเสริมให้เรียนรู้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มความต้องการของตลาด ในอาชีพต่าง ๆ ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ถูกต้องแม่นยำและทันต่อเหตุการณ์ ความต้องการของชุมชนจากการเสนอรูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น สอดคล้องกับแนวคิดการส่งเสริมการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ [8]

สรุปผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันและปัญหา งาน/อาชีพช่างฝีมือในช่างชุมชน ท้องถิ่นมีกลุ่มอาชีพต่างเช่นกลุ่มช่างยนต์ กลุ่มช่างเชื่อม กลุ่มช่างก่อสร้างและกลุ่มช่างไฟฟ้าผลการดำเนินงานบางท้องถิ่นบางพื้นที่ได้รับการตอบรับดีเนื่องจากช่างมีฝีมือสามารถสนองความต้องการของชุมชนได้บางพื้นที่ได้รับการตอบรับไม่ค่อยดีเนื่องจากช่างขาดความชำนาญขาดเครื่องมือ ขาดเงินทุนในการดำเนินการความต้องการและความจำเป็นของช่างฝีมือชุมชนในท้องถิ่นต้องการช่างที่มีฝีมือ เก่ง ฉลาด อดทน ขยันทำงาน กรณีช่างที่มีอยู่ยังไม่ชำนาญ ควรให้ช่างได้อบรมฝึกวิชาชีพให้มีความชำนาญในงานที่ทำอยู่เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความสามารถมากยิ่งขึ้นรูปแบบการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือสำหรับชุมชนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นที่เหมาะสม ท้องถิ่นควรจะเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ องค์ความรู้ เครื่องมือตามรูปแบบที่ 1 ดังนี้

แนวคิด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนส่งเสริมการฝึกอบรม สนับสนุนงบประมาณดำเนินการโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อให้ช่างชุมชนมีทักษะฝีมือเพิ่มมากขึ้นช่างชุมชนมีงานอย่างต่อเนื่องเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายของของคนในชุมชน ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ ลักษณะการจัดการบริการ มีป้ายและเวลาให้บริการที่ชัดเจนกำหนดระยะเวลาซ่อมของอุปกรณ์มีการรับประกันงานซ่อมท้องถิ่นร่วมกับชุมชนในการบริหารวิธีการส่งเสริมที่เหมาะสมโดยจัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะช่างชุมชนพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของชุมชนกำหนดแผนการส่งเสริมอาชีพ ระยะสั้น กลางยาว อย่างชัดเจน ประเมินผลการปฏิบัติงานสำหรับการบริหารกิจการที่ทำอยู่จัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้การสนับสนุนวิทยากรฝึกอบรม ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือ บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องอื่นได้แก่บริษัทผลิตหรือจำหน่าย เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ได้รับความนิยมในท้องถิ่นถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้ในส่วนของ กฎ/ระเบียบที่สำคัญได้แก่การสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานอื่นในการพัฒนาช่างชุมชน

การส่งเสริมอาชีพช่างฝีมือระดับชุมชนจะให้ได้ผลดีตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นควรจะเป็นเจ้าภาพในการพัฒนา (ตามรูปแบบที่ 1) โดยขอความร่วมมือช่วยเหลือจากหน่วยงานทางวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญอยู่แล้ว และพัฒนาไปสู่การมีหลักสูตรท้องถิ่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. Department of Agriculture with KhonKaen University and Chiang Mai University. knowledge management Rice detailed. [Online] 2550 [cited 23 August 2556], From <http://kkn.brrd.in.th/km/index.php?>.
2. Sriwongrach P. Care and maintenance of agricultural machinery. [Online] 2556 [cited December. 2556] from <https://research.rdi.ku.ac.th/forest/Person.aspx?id=530116>.
3. Phasitrachsit S. 2531. Creating metrics for research. Documentation of education. Training, continuing education course, "Creating a gauge for research." Bangkok. Research Institute.
4. Piriyanuwat S. 2525. Descriptive research. Bangkok: OdeanStore.
5. Keawying K. 2543. Human resource management. Khonkaen: Klungnanatum Publisher.
6. Kumkainum T. 2544. Principles of community development. KhonKaen: Khonkaen University.
7. Worapipat K. Vocational training in rural areas. [Online] 2556 [cited 20 May 2557] from. <http://www.kapook.com>.
8. Department of Local Government Ministry of the Interior. (2549). Standards, promoting career. Bangkok: Agricultural Cooperative Federation of Thailand.